

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Фонд Східна Європа

Огляд європейського законодавства щодо відповідальності за незаконний перетин державного кордону

Інформаційна довідка, підготовлена
Європейським інформаційно-дослідницьким
центром на запит
народного депутата України

Європейський інформаційно-дослідницький центр створено з метою надання народним депутатам України інформації, яка може бути використана ними у законотворчій діяльності. Діяльність Європейського інформаційно-дослідницького центру здійснюється в рамках програми USAID "Рада: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво", що виконується Фондом "Східна Європа". Більше про центр на сайті <http://euinfocenter.rada.gov.ua/>

Переміщення осіб через зовнішні та внутрішні кордони Європейського Союзу регулюється *Union Code on the rules governing the movement of persons across borders (Schengen Borders Code)*¹. Держави-члени ЄС інтегрують своє міграційне законодавство відповідно до законодавства ЄС.

Спільні заходи щодо перетину внутрішніх кордонів особами та прикордонного контролю на зовнішніх кордонах повинні відповідати Шенгенським правилам, які закладені в рамках Союзу².

Законодавство ЄС вимагає у держав-членів застосовувати кримінальну відповідальність до осіб, які займаються контрабандою, торгівлею людьми, у деяких випадках до нелегального проживання громадян третіх країн, але згідно з законодавством ЄС не існує такого обов'язку щодо незаконного в'їзду/перетину кордону або перебування громадян третіх країн ЄС, в багатьох випадках такі порушення несуть за собою адміністративну відповідальність.

Відповідальність за незаконний перетин кордону в окремих європейських країнах.

Чеська Республіка	Загалом чеське законодавство не передбачає кримінальної відповідальності за незаконний в'їзд та нелегальне перебування осіб на території Чеської Республіки. Проте відповідно до Кримінального кодексу Чеської Республіки існують два випадки незаконного в'їзду, за якими застосовуються кримінальні покарання: <ul style="list-style-type: none">✓ Перетин кордону із застосуванням сили чи загрози неминучого застосування сили вважається злочином, а особа, яка її здійснює, може бути засуджена до 1 - 15 років ув'язнення (залежно від сфери застосування насильства, організації злочину, спричинених травм або смерті) або конфіскація майна.✓ Порушення повітряного кордону Чехії, тягне за собою покарання у вигляді ув'язнення строком від 6 місяців до 3 років³.
Естонська Республіка	Відповідно до Кримінального кодексу незаконний перетин державного кордону та незаконне перебування є кримінальними правопорушеннями у випадках: <ul style="list-style-type: none">✓ Ігнорування сигналу про зупинку або наказу, який надає посадова особа прикордонної служби;

¹ REGULATION (EU) 2016/399 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 9 March 2016 on a Union Code on the rules governing the movement of persons across borders (Schengen Borders Code) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=celex%3A32016R0399>.

² The Schengen acquis [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/SCH.ACQUIS-EN.pdf>.

³ CRIMINAL CODE OF THE CZECH REPUBLIC [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ejtn.eu/PageFiles/6533/Criminal%20Code%20of%20the%20Czech%20Republic.pdf>.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ перетин кордону групою осіб; ✓ транспортним засобом у місці, не призначеному для перетину кордону; ✓ повторне правопорушення під час перетину кордону (карається грошовим покаранням або до одного року позбавлення волі); ✓ використання насильства, або завдання серйозної шкоди здоров'ю або життю посадовій особі прикордонної служби. <p>(подібні правопорушення караються позбавленням волі на строк від 4 до 12 років)⁴.</p> <p>В інших випадках незаконний в'їзд та перебування на території країни розглядається як адміністративне правопорушення та карається штрафом або затриманням.</p>
<p>Французька Республіка</p>	<p>Незаконний в'їзд на територію Французької Республіки карається позбавленням волі терміном до 1 року (Кодекс про в'їзд та проживання іноземців та право на притулок)⁵.</p>
<p>Федеративна Республіка Німеччина</p>	<p>Кримінальні положення, що застосовуються до незаконного в'їзду та незаконного перебування на території ФРН громадян третіх країн, регулюються Законом про проживання (Aufenthaltsgesetz - AufenthG)⁶.</p> <p>Відповідно до закону, незаконний перетин кордону тягне за собою покарання у вигляді позбавлення волі на строк до одного року або грошове стягнення.</p> <p><i>Покарання на строк до одного року позбавлення волі або фінансове покарання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Перебування на території країни без документа з дозволом на проживання; ✓ Несанкціонований перетин кордону; ✓ Порушення заборони виїзду з країни; ✓ Неправдиво надані свідчення під час ідентифікації особи; ✓ Несанкціоноване працевлаштування при наявності шенгенської візи. <p><i>Покарання терміном позбавлення волі на строк до трьох років або грошовим штрафом:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Порушення заборони перебування та в'їзду до

⁴ Penal Code [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/522012015002/consolide>.

⁵ Code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070158>.

⁶ Aufenthaltsgesetz - AufenthG [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ggua-projekt.de/fileadmin/downloads/Durchuehrungsanweisungen/da_aufenthg_maerz_2007_pdf.pdf.

	<p>країни;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Подані неправдиві дані при поданні заявки на документ на проживання.
Латвійська Республіка	<p>У випадках, коли особа вперше нелегально перетнула кордон Латвійської Республіки, не передбачено ніяких кримінальних покарань, але якщо ця особа неодноразово незаконно перетнула кордон Латвійської Республіки протягом одного року, то застосовується кримінальна відповідальність.</p> <p>Кримінальний кодекс передбачає, що особа, яка неодноразово незаконно перетнула державний кордон упродовж одного року, може бути покарана:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ позбавленням волі на строк до трьох років; ✓ триманням під вартою; ✓ виправними роботами; ✓ грошовим штрафом до шістдесяти мінімальних місячних заробітних плат⁷.
Литовська Республіка	<p>Іноземці, які незаконно в'їхали на територію Латвійської Республіки або незаконно перебувають у країні, можуть бути затримані правоохоронною інстанцією (до 48 годин) або за рішенням суду (більше 48 годин).</p> <p>Відповідно до Кримінального Кодексу: <i>особа, яка незаконно перетинає державний кордон Литовської Республіки, - карається штрафом, арештом або позбавленням волі на строк до двох років.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Іноземець, який незаконно в'їжджає до Литовської Республіки з метою реалізації права на притулок, звільняється від кримінальної відповідальності; ✓ Іноземець, який незаконно перетинає кордон Латвійської Республіки з метою незаконного перетину кордону в третю державу з Литовської Республіки, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо він в установленому порядку підлягає депортації до держави, з території якої він незаконно перетинає державний кордон Литовської Республіки, або у державу, громадянином якої він є⁸.
Республіка Польща	<p>Національне законодавство Польщі передбачає кримінальну відповідальність для громадян третіх країн, які незаконно перебувають на території Польщі або незаконно перетнули кордон Польщі.</p>

⁷ The Criminal Law [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:
[file:///C:/Users/User/Downloads/Latvia_CC_am2013_lt%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/Latvia_CC_am2013_lt%20(1).pdf).

⁸ REPUBLIC OF LITHUANIA CRIMINAL CODE [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:
https://www.unodc.org/res/cld/document/ltu/criminal_code_of_lithuania_html/Lithuania_Criminal_Code_2000_as_amd_2010.pdf.

	<p><i>Відповідно до Кримінального кодексу:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ кожен, хто перетинає кордон Республіки Польща з порушенням відповідних нормативних актів із застосуванням насильства чи обману або у співпраці з іншими особами, підлягає покаранню у вигляді позбавлення волі на строк до 3 років; ✓ кожен, хто організовує перетин кордону Республіки Польща для інших осіб, порушуючи правила перетину кордону, підлягає покаранню у вигляді позбавлення волі терміном від 6 місяців до 8 років⁹.
Словацька Республіка	<p>На підставі Закону про проживання іноземців до осіб, які вчиняють правопорушення, в'їжджаючи на територію Словацької Республіки без дозволу, та нелегально залишаються на території країни, застосовується штраф у розмірі до 1,659 євро.</p> <p><i>Доходи від штрафів становлять доходи державного бюджету Словацької Республіки¹⁰.</i></p> <p>Відповідно до цього ж закону, будь-який іноземець, що перетнув кордон Словацької Республіки без дозволу або перебував нелегально на її території, отримує покарання у вигляді відмови у в'їзді в країну на строк до п'яти років.</p> <p>На підставі Кримінального кодексу, кожен, хто перетинає державний кордон із застосуванням сили, карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років¹¹.</p>
Республіка Словенія	<p>Законодавство Словенії не передбачає кримінальної відповідальності за незаконний в'їзд та незаконне перебування на території країни. Ці злочини несуть за собою адміністративну відповідальність.</p> <p>Відповідно до Закону про іноземців¹²:</p> <p><i>Іноземці підлягають штрафу від 400 до 1200 євро за такі правопорушення:</i></p>

⁹ The Penal Code [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.imolin.org/doc/amlid/Poland_Penal_Code1.pdf.

¹⁰ ACT of 13 December 2001 On Stay of Aliens and on Amendments and Modifications to Some Other Acts [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.refworld.org/pdfid/44a2a1344.pdf>.

¹¹ Criminal Procedure Code of the Slovak Republic (2005) (English version) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: file:///C:/Users/User/Downloads/Slovakia_CPC_2005_en.pdf.

¹² Zakon o tujcih [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/87651>.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ немає дійсного проїзного документа; ✓ немає дозволу на в'їзд до Республіки Словенія; ✓ невіїзд із країни після того, як термін дії їхнього дозволу на проживання минув. <p><i>Іноземці підлягають штрафу від 500 до 1200 євро за такі правопорушення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ незаконний в'їзд до Республіки Словенія; ✓ проживання в Республіці Словенія всупереч цілі, за якою видано вид на проживання; ✓ незаконне проживання в країні.
Великобританія	<p>Законодавство Великобританії передбачає застосування кримінальних покарань для громадян третіх країн, які незаконно в'їхали чи незаконно перебувають у країні. Це викладено в Законі про імміграцію.</p> <p>Штрафи, передбачені законодавством, - це штраф у розмірі до 5000 фунтів стерлінгів або позбавлення волі на строк не більше 6 місяців¹³.</p>

Інформаційну довідку підготувала

Аналітик ЄІДЦ

Савчук Оксана

¹³ Immigration Act 1971 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1971/77/section/24/2007-11-05?timeline=true>.